

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatus Iuridico-Politicus De Iure Superioritatis Ac Summa Potestate Rom. Pontificis

Wesseling, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1662

15. De regimine Summi Pontificis tum per leges, tum per legatos, & de
authoritate SS. Canonum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64514](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64514)

rium Occidentale ad Sedis Apostolicæ pertinere jurisdictionem Monarchicam, plura vide *in Aurifod. verb. Papa, & Patrim.*

C A P. XV.

De Regimine S. Pontificis tum per Leges, tum per Legatos. Et de auctoritate SS. Canonum.

Postquam Constantinus Imper. Occidentale Romanorum Imperium Sedis Apostolicæ, seu, potius dicamus, Deo ejusque Vicario consecrasset, simul, omnem regimen totius Imperii, omnemque administrationem ad eum translatum esse patet *ex dictis, & tract. de orig. & progress. S. R. Imp. in Aurifod. nostra, verb. orig. &c.* Quia verò Sanctiss. D. N. Rom. Pontifex per se immediatè tantam molem respicere nequivit, sed vel per Cæsarem, & Proceres, ut *infra sub tract. de Imp.* Vel per suos Principes Cardinales, & Legatos gubernacula fieri demandavit. Ideò de his videndum, & notandum est, summa Legatorum duo esse genera: Aut enim sunt Papales, aut Cæsarei. De his vid. *Rom. Imp. in Aurifod. iur. publ.* Legatorum Sedis

Apostolicæ, seu Pontificiæ 3. sunt species, ut notat gloss. *inc. 1. de offic. Legat. in 6. Abb. inc. excommunicatis, ext. eod. Missi*, qui nec de Latere, nec nati munus Legationis à Papa suscipiunt, ut sunt Nuncii Apostolici, & Internuncii, *c. 1. de iurisdic. in 6.* Hi à Vicario Papæ distinguuntur, quod is in urbe duntaxat jurisdictionem habeat, *cap. penult. de offic. Vicar.*

Legati nati sunt, qui simul atque promoti, vel electi ad aliquam Ecclesiam ipso jure Legati sunt in sua Provincia: ut Archiepiscopus Coloniensis, qui nunc est *Maximilianus Henricus* Bavariæ Dux, & Princeps Elector, &c. Archiepiscopus Toleranus: Archiep. Magdeburg. olim ante lapsum totius Germaniæ primus, sed hodie propter hæresin ab Ecclesia segregatus, & diminutus. Cujus primatum nunc tenet Archiep. Salisburg. apud Bavariam: Archiep. Pragensis in Bohemia: Rhemensis in Gallia: Strigoniensis in Hungaria, &c. Vide Bald. *cons. 337.* Tertii sunt *Legati à Latere* Sum Pontificis, sive Eminentissimi S. R. E. Cardinales Presbyteri 28. Cardinales Diaconi 18. extra urbem in Campania maritima Episcopi 10. & Romæ 8. De quibus,

& aliis Patriarchis, vide *Aurifod. nostr. verb. Roma*. His æquiparandi sunt illi, qui etsi à Latere, sive Cardinales non sint, cum potestate tamen Legati à Latere missi sunt, qualis in hac sancta, & Imperiali Agrippinensium trium Coronarum Regina COLONIA Rheni est residens Illustriss. & Reverendiss. Princeps, ac Dominus, *D. Marcus Gallius Ecclesie Ariminensis Episcopus* ex Ducibus Albeti, & Atinæ Comitibus trium plebium superiorum in lacu Comensi, &c. SS. D. N. Alexandri P. VII. Ad Rheni Tractum, & inferioris Germaniæ partes cum potestate Legati à Latere Nuncius Apostolicus, &c.

Horum Nunciorum, seu Legatorum propria quædam sunt privilegia.

1. Quod à die discessus ab urbe usque ad diem reditus sui absolvere possint percussores Clericorum, tam eos, qui de Provincia sunt, quàm qui aliunde accedunt, arg. *d. c. excommunicatis*. Ubi gloss. & Bartol. *num. 2.*

2. Quod beneficia Ecclesiastica Provinciæ, ad quam mittuntur, conferre possint. Quod aliis Legatis, sive Nunciis concessum non est, ut diximus *in tract. de benef. Eccles.*

3. Quod

3. Quod etiam in exemptos Provinciae jurisdictionem exercere possint, *c. 1. de verbor. signif. in 6.* Ubi dicitur, quod Legatus à Latere Episcoporum, & Abbatum exemptorum electionem confirmare, & his in Episcopos electis deserendi Monasterium suum licentiam dare possit. Quod aliis Legatis communi jure non convenit, ut inquit Abb. *in d. c. 1. de offic. Legat.*

Porro Legati de Latere omnia possunt, quæ Papa, agere, ut beneficia intra Legationem vacantia conferre, excommunicare, absolvere, &c. Exceptis iis, quæ in signum singularis privilegii à S. Pontifice expediuntur, ut Episcopos de loco in locum transferre, unam Ecclesiam Cathedralē alteri subicere, duos Episcopatus unire, aut unum in duos dividere, dispensare in matrimonii impedimentis, &c. Quia hæc Legatis à Latere jure communi non competunt, sicut illa, ut constat ex *cap. nisi, & seq. de elect. in 6. & cap. quod translationem, de offic. Legat.* Quare si ejusmodi potestatem sibi specialiter à S. Pontifice concessam asserant, ejus rei fidem per literas authenticas facere debent, ut ait Abb. *in c. quod translat. n. fin.* Quamvis alii contrarium

trarium sentiant, quorum sententiam proxis confirmat. Quia Nuncii Apostolici magnis gaudent privilegiis, & autoritate Papæ, omnes Episcopi eis obedire debent. Quæ de re vide in *Aurifod. nostr. in tract. de Legat. Imp.*

Alii à Sede Apostolica ad Provinciam destinati cum ordinario officio Legati non à Latere solos Provinciales à censura Canonis absolvere possunt, & solum, dum in Provincia morantur, *d. c. excommunic.* Eo etiam jurisdictione inferiores sunt. Quod si Legatus à Latere in Provinciam superveniat, eorum interim officium, & jurisdictionis suspensa sit, *cap. volentes, de offic. Legat.* Ubi gloss. *vers. de Latere nostro.*

Deinde iidem Nuncii Apostolici, & quavis alii Delegati Papæ in causa illa particulari ipsis commissa majores sunt, & superiores ordinariis infra Papam, quia representant personam Papæ. Quare in ea causa ordinariis Episcopis & Archiepiscopis Sac. Rom. Imperii, & quibusvis aliis per totam Christianitatem præcipere possunt, & censuris etiam ad valvas Ecclesiarum affixis cohibere, si causam delegationis impedire velint, arg. *cap. sanè, de offic. ind. deleg.* Et

notat

notat Hostiens. *ibid.* Abb. *in c. significasti,*
n. s. tit. eod. Nam sicut Episcopus, sive per
 se, sive per alium à se delegatum causas
 Dicoesfanorum cognoscere, loca, & perso-
 nas sibi subditas visitare potest, locorum
 Parochis etiam non requisitis: ita similiter
 & Papa seu per se, seu per alium à se dele-
 gatum Christianorum causas cognoscere,
 loca, & personas omnium Dicoesium visi-
 tare potest, Episcopis ante non requisitis:
 Neque enim potestas superioris depende-
 re debet ab inferiore, etiamsi inferior ille
 Episcopus, vel Archiep. è Ducali Serenif-
 simorum Principum prosapia prodiret.
 Quia cessat ejus jurisdictio. Ubi notandum,
 quod cum Delegatus Papæ suo munere vi-
 sitandi, v. g. Monasteria, fungitur, non pos-
 sunt Episcopi, aliique ordinarii visitatio-
 nem instituire. Quia per delegationem
 censetur ablata jurisdictio ordinarii, ut non
 possit procedere in causa alteri commissa,
 nisi appareat, delegatum contra ordinem
 juris, ac commissionis suæ procedere: Tunc
 enim resisti potest per modum defensionis,
 sicut & cuivis alteri privato, vide *Aurif. V.*
Legati. Denique sunt aliqui *Legati nati* qui-
 bus ratione particularium Eccles. suarum
 nomen,

nomen, munus, ac dignitas Apostolicorum Legatorum perpetuo competit, de quibus in *Aurifod. i. r. publ. verb. Legati, pag. 89.* & *c. 1. de offic. Leg. in 6.*

Cæterum Serenissimi, & Eminentissimi S. R. E. Cardinales ordinariam jurisdictionem & quasi Episcopalem obtinent in Ecclesiis suorum titularum, *c. querelam, de elect. & c. his qua, de maiorit. & obed. in Ecclesiam universalem nullam habent jurisdictionem, etiam vacante Sede Papali nisi specialiter amandati fuerint, Clem. Romani, de elect. & c. ubi periculum, de elect. in 6.* Ubi jubentur Cardinales, mortuo S. Pontifice, post 10. dies exactos, quantum primum omni conatu, & sollicitudine Ecclesie Pastorem eligere, & se nequaquam de alio negotio intromittere, nisi urgente necessitas incidit, ob quam necesse sit Ecclesiam ab imminente gravi periculo defendere, *d. cap. ubi periculum.*

Ex Papæ verò commissione emergentibus dubiis circa morum reformationem & in judicialibus litibus Concilia, & Pontificia jura interpretantur. An verò hujusmodi interpretationes, sive declarationes Cardinalium vim legis, an solum sententia

tentiæ doctrinalis, vel judicialis obtineant,
 pendent ex mente S Pontificis, & eas circa
 Concil. Trid. vim legis habere, diximus
in Aurifod. iur. publ. verb. ius Canon. Per
 hos itaque Legatos, Nuncios, & Ministros
 Apostolicos Papa Christianitatem defen-
 dit, eisque regimen committit, ut vigore
 Canonum, qui non minus, quàm ipsæ Cæ-
 sareæ Constitutiones, auxilii porrigunt,
 eum sint columna justitiæ, & frenum ini-
 quitatum: de quibus sic ait Imp. *Denique*
Romana, & Apostolica Sedis reverentiam,
& Principatum non tantum nos decet conser-
vere, in omnibus ei subiicere, & ad eius uni-
tatem deducere omnia, & sequi in omnibus,
l. inter claras, C. de Summ. Trinit. Sed etiam
eius Sacras Regulas pro legibus habere, l. cum
Clericis, 25. C. de Episc. & Cler. l. 12. Cod. de
SS. Eccles. Omnes, inquit Impp. Valent.
& Marcian. pragmaticas sanctiones, qua
contra Canones Ecclesiasticos intervntu gra-
tia, vel ambitionis elicitæ sunt, robore suo, &
firmitate vacuatas cessare præcipimus. Et
text. in Novell. 5. de Monach. in fin. ibi: Ea,
que Sacris Regulis continentur, quas nostra se-
quitur lex. Et Novell. 6. quom. oport. Episc.
& reliq. ad ordinat. Bene autem, inquit, uni-

G versa

versa geruntur, & competenter, si rei priu-
 pium fiat decens, & amabile Deo. Hoc au-
 tem futurum esse credimus, si Sacrarum Re-
 gularum observatio custodiatur, quam iusti-
 & laudandi, & adorandi inspectores, & Mi-
 nistri Dei verbi tradiderunt Apostoli,
 Sancti Patres custodierunt, & explanarunt
 §. 7. & 8. in ead. Novell. Eo quod à pre-
 dentibus Nos Imperatoribus, & à Nobis ip-
 recte dictum est, oportere Sacras Regulas
 legibus habere. Et Novell. Const. 42. de de-
 sit. Antym. & Severi, per tot. Et Novell. Con-
 stit. 83. Vt Clerici apud prop. Episc. c. 1. Ubi
 ait: Sacras, & divinas Regulas leges civiles
 non dedignari sequi. Et l. Sacros, 45. Cod.
 Episc. & Cler. Sacros autem, inquit, Canones
 non minus, quam leges valere, etiam Nos
 volumus leges, sancimus obtinere in illis, & qui
 Sacris visa sunt Canonibus, perinde, ac si civi-
 libus inscriptum esset legibus. Et infra: Quia
 enim Sacri Canones prohibent, id etiam Nos
 per Nostras abolemus leges. Novell. 131.
 Ecclesiast. tit. c. 1. Nulli itaque fas est,
 velle, vel posse transgredi Apostolica Sacra
 precepta, inquit D. Gregor. cap. nulli sacra
 dist. 19. Unde evidenter apparet, quanto
 pere deferant Sacratissimi Imperatores
 Summo

Summorum Pontificum authoritati, ac regimini, non ab heri, vel nudius tertius, sed à mille centenis annis: Quanto magis ab eo tempore, quo Rom. Imperium Occidentale per liberam Constantini M. liberalem, & Deo gratissimam donationem ad Sedem Apostolicam translatum, & per Romanos Principes, & Imperatores gubernatum est. Abeant itaque in malam crucem, qui Divi Petri Apostolorum Principis Sedi Romanae invident, & omnem authoritatem, & superioritatem Papæ auferre, & regimini seculari tribuere præsumunt.

CAP. XVI.

De Residentia Summi Pontificis.

TAmetsi Residentia Summorum Pontificum quandoq; interrupta fuerit à 7. Pontificib. Gallis, nempe Clem. V. Jo. XXI. Bened. X. Clem. VI. Innoc. VI. Urban. V. & Greg. XI. quibus natale solum dulce videbatur, dum *Avenione* in Galli Residentiam per spatium 73. fecerunt. Attamen translatio fuit Curia, & personarum duntaxat, non dignitatis Pontificatus: Iure quippe divino secundum Canonistarum,